

5. června 2016 v 19 hodin, sál Milosrdných bratří, Brno

POCTA LEOŠI JANÁČKOVÍ

Leoš Janáček (* 3. července 1854, Hukvaldy, † 12. srpna 1928, Moravská Ostrava)

Čtveřice mužských sborů JW IV/17 (vyd. 1886)

I. **Vyhrůžka** (1885)

na lidový text ze sbírky Josefa Sušila (1804-1868) *Moravské národní písně* (1860), č. 255

II. **Ó láska** (1885) na lidový text z Vnoran

III. **Ach vojna, vojna** (1885)

na lidový text ze sbírky Josefa Sušila *Moravské národní písně*, č. 759: *Odvod*

IV. **Krásné oči tvé** (1885)

na text z básně Jaroslava Tichého (pseud. Františka Jaroslava Rypáčka, 1853-1917)

Tvé oči ze sbírky *V bouři a klidu* (1884)

Čtvero mužských sborů moravských JW IV/28 (vyd. 1906)

I. **Dež viš** (1900)

na text Ondřeje Přikryla (1862-1936) ze sbírky *Hanácky písničky* (asi 1900)

II. **Komáři** (1906)

na lidový text ze sbírky Leoše Janáčka a Františka Bartoše (1837-1906)

Kytice z národních písní moravských (1890), č. 138: *Svatba komářů*

III. **Klekánica** (1900)

na text Ondřeje Přikryla ze sbírky *Hanácky písničky*

IV. **Rozloučení** (1906)

na lidový text ze sbírky Josefa Sušila *Moravské národní písně*, č. 561: *Loučení*

Čtyři lidové mužské sbory (vyd. 1923)

I. **Orání** JW IV/1 (1873)

na lidový text ze sbírky Josefa Sušila *Moravské národní písně*, č. 709

II. **Což ta naše bříza** JW IV/22 (1893)

na text Elišky Krásnohorské (pseud. Alžběty Plchové, 1847-1926) ze sbírky *Z máje žití* (1874)

III. **Vínek** JW IV/31 (1904-1906)

na lidový text sebraný Antonínem Pustkou (1877-1960)

IV. **Perina** JW IV/38 (před 1914)

na text lidové písně, kterou Janáčkovi zpíval slovenský lékař Pavol Blaho (1867-1927),

později vyšel ve sbírce Jana Poláčka (1896-1968) *Slovácké písničky* (1947)

P Ř E S T Á V K A

Zpěvná duma, JW IV/10 (1876)

na text písně *Zrušení slibu* ze sbírky Františka Ladislava Čelakovského (1799-1852) *Ohlas písní českých* (1840), č. 53

Kantor Halfar JW IV/33 (1906), sólo: Mária Saleh

Maryčka Magdónova JW IV/35 (1907), sólo: Jan Podlena

Sedmdesát tisíc JW IV/36 (1912)

sóla: L. Baumann; Z. Zmeškal nebo V. Tichý nebo V. Hromková

kvarteto: M. Pašek, Č. Kraut, J. Podlena, J. Kucharský

na texty Petra Bezruče (pseud. Vladimíra Vaška, 1867-1958) ze sbírky *Slezské číslo* (1903), později vydané jako *Slezské písně* (1909)

Zpívají Akademické pěvecké sdružení MORAVAN
a mužský pěvecký sbor LÁSKA OPRAVDIVÁ,
řídí Veronika Hromková a Jan Špaček.

Koncert se koná za podpory statutárního města Brna a Nadace Leoše Janáčka.

Nadace Leoše Janáčka

Požizování obrazových a zvukových záznamů je vítáno.

moravan.funsite.cz

www.laskaopravdiva.cz --- youtube.com/LaskaOpravdiva --- facebook.com/laskaopravdiva

TEXTY SKLADEB

Vyhrůžka

Ej, pravím synku, pravím tobě,
esli ci je zle, naprav sobě.
Já sem sobě umínila,
aby sem cě opuscila.

Milovalach cě z upřimnosti,
podezřelach cě v něpravosci;
pomni, synku, pomni na to,
že cě pan Bůh ztresce za to.

Smutným budzěš, plakat budzěš,
dy mne s inším vidzěc budzěš.
Jak se budzěm namluvaci
a z tebe se vysmivaci.

A jak já půjdu do kostela,
přes tvé srdečko půjdzě střela;
půjdzě střela litování,
pro falešné milování!

A jak já budu u oltáře,
tam nám pan farář ruce svaže;
svaže nám jich z půhej lásky,
rozsvaže nás Bůh nebeský!

Ó lásko!

Ó lásko, lásko,
ty nejsi stálá,
jako voděnka mezi horama
studena.

Voděnka plyne,
láska pomine,
jako lísteček na rozmarýně
zeleném.

Ach vojna, vojna

Ach vojna, vojna,
neščasná vojna,
dyž na ňu jít musím.

Sama královna a císařovna
do Moravy psala,
aby Janoška na vojnu dostala.

U bílej vody
Janošek stojí,
hlavěnka ho bolí.

Janíčku, nestoj,
koníčky nastroj,
pojedeš do vojny.

Já nepojedu,
hlavěnka mě bolí.
Moja hlavěnka všecka porubaná,
moja galánka všecka uplakaná.

Ach vojna, vojna,
neščasná vojna,
dyž na ňu jít musím.

Mám hezké děvče,
opustit je musím.

Krásné oči tvé

Hrom v dáli sténá,
blesk se míhá bleskem,
jak myšlenek rej
v hlavě zmítané.
A dumná oblaka se rozplakala,
jak mladé oči
z lásky tajené;

a s tím se pojí
děsné větrů lkání,
hněv živlů soptí
v divném rozpoutání.
Mně vlídně, tiše kynou vábivé
dvě holubice míru,
krásné oči Tvé.

A v boji živlů přemýšlím,
zda jednou nad rovem mým
kdo slzu vyroní!
Až cherub smrti
na čelo mě zlíbá
a chorál žití mého dozvoní.

Tu v dáli snivou,
v moře vzpomínání
se duch můj vnoří
v teskném zadumání,
vstříc usmívají se mi
zářivé dvě čisté hvězdy,
krásné oči Tvé!

Dež viš

Dež viš,
že rač tě vidívám
než zlató, vězdičko,
máš na mrskut mně darovat
červený vajičko!

Dež viž,
že bech tě všeco dal
a sebe nérači,
máš na večír mně skovávat
pusenko néslačí!

A dež viš,
že tě rači mám
než široširé svět,
máš říct,
kde jož mám pro tebe
jak pro nevěstu jet!

Komáři

Komáři se ženili,
trošky vína neměli.

Přiletěl tam slavíček,
přinesl vína zidliček.

Komáři se opili,
ež komára zabili.

Komár leží v komoře,
muška pláče na dvoře.

Neplač muško, co ti je?
Ešče komár ožije.

Klekánica

Radile ste: „nechod' na ves,
dež se od hor stmivá,
chetla be tě, děvečko má,
klekánica divá.“

A já šla a čekala sem,
ešle na mě skočí,
A on mě tam švarné senek
chetil do náročí.

Matičko má,
tenkrát bela vaša rada vадná,
takovéto klekánice
neleknem se žádná.

Rozloučení

Zhoru cesta, dolu druhá,
rozlučme se spolu, milá.
Těžké naše rozloučení,
když jsme spolu naučení.

Vrať mně, milá, co je mého,
já ti vrátím, co je tvého.

Vrať mně, milá, prsténeček,
já ti vrátím tvůj šáteček.
Prsténeček, zlaté očko,
s Pánem Bohem, má děvečko.

Orání

Šohajku švarný, čemu něoreš?
Či ci volky ustavajú,
či sám němožeš?

Děvucho švarná, oral cic bych já,
dybys ty mně pohonila,
volil bych cě já.

Šohajku švarný, dyc němám biča,
nědala mě má macička
za pohoniča.

Což ta naše bříza

Což ta naše bříza na dvorečku
smutně se mi sklání k okénečku?
Nechť je nebe tiché, voda tichá,
ona stále chví se, stále vzdychá;

což se to mé srdce nepokojí?
Což se o lásku bojí?

Pokoje mi nedá v noci, ve dne
usedá mi hořem, neusedne.

Na té naší bříze pod okénkem
listí na řapíčku visí tenkém;
bázlivě si šeptá, chví se v bolu,
že je každý vánek strhá dolů.

Na nejtenším ale pouhém vlásku,
srdce zří se chvítí svoji lásku.

Nechť ji neuchvátí vichor žádný,
dech jí může strhnout, je-li zrádný.

Vínek

Na bruntálských horách
seje tam syneček hrách!
Jeho galanečka
zavracá tam krdel krav.

Kdýž je zavratila,
hořce zaplakala,
bodej by tě synku
nebyla poznala.

Rozhodil čtyři sta,
rozhodil po stole!
Na, to ty máš děvče,
to ty máš za svoje,
na, to ty máš děvče.

Chot' by si rozhodil
ještě třikrát teho,
již mi nezaplatíš
vínu zeleného!

Perina

A já mám Marinu
červenú jak malinu,
a keď já k nej večer přijdem,
prikryje ma perinú.

Zuzu jsme už vydali,
ešče máme Marinu,
každé sme dvě koze dali,
ešče dáme perinu.

Ona má perinu,
a ja len halenu,
aby lidé neríkali,
že já chodím za jinú.

Zpěvná дума

U kapličky stává,
bez slzí plakává,
až srdce bolet musí:

„Ach, kdo té lásky sliby zruší,
běda, běda, běda jeho duši!“

Kdo je ta dívčina,
jaká to bylina
smysly jí pomámila?

„Někdy to děvčátko sličné bylo,
hoře mu srdéčko vymořilo.“

Kantor Halfar

Kantor Halfar byl hoch dobrý
byl hoch tichý, byl hoch hezký,
ale měl on chybu:
i v Těšíně mluvil česky
před okresním inspektorem!

A když tak se kantor spustí,
víš, jsou hříchy v katechismu,
co se nikdy neodpustí.
Leta táhnou, vlasy řidnou
jako listí před jeseň.

Halfar pořád za mládence!
Pro Halfara místa není.

V krčmě zní jen skočná hudba.
Právě v kapli dalo slovo!
Co by mělo deset roků
čekat děvče Halfarovo?

Přišli páni: „Škola polská!“
Ale vzpurný Halfar učí,
jak mu káže zákon Boží.

Tich po mezích chodí kantor,
bez úsměvu, bez myšlenky,
v krčmě v noci sám za stolem
hledí k zemi, hledí sklenky.

V horký večer, na klekání,
když se jednou ve vsi zvoní,
vrazí děvče v černou jizbu:
Kantor visí na jabloni!

Bez modlitby, bez slzy ho,
jak při hříšné duši jisto,
v roh hřbitova zakopali,
a tak dostal Halfar místo.

Maryčka Magdónova

Šel starý Magdón
z Ostravy domů,
v bartovské harendě
večer se stavil,
s rozbitou hlavou
do příkopy pad.

Plakala Maryčka Magdónova.

Vůz plný uhlí
z koleje se zvrátil.
Pod vozem zhynula
Magdónova vdova.

Na Starých Hamrech
vzlykalo pět sirot,
nejstarší Maryčka Magdónova.

Kdo se jich ujme,
kdo jim dá jísti?

Myslíš, kdo bohaté doly má,
srdce má taky,
jako ty, Maryčko Magdónova?

Bez konce les se táhne
markýze Géra.

Maryčko, mrzne a není co jísti.
Na horách plno dřeva!

Burmistr Hochfelder
viděl tě sbírat.
Co pravíš? Bude-li mlčet?

Co si to za ženicha
vybrala sobě?

Bodák má k rameni,
na čapce peří,
ty jdeš s ním do Frýdku?
Co si to za nevěstu?

Schýlená hlava,
fěrtouch máš na očích,
do něj tečou hořké a horké
krůpěje s lící.

Frydečtí grosbyrgři,
dámy ze Frýdku
jízlivou budou se smáti ti řečí,
se síňky uzří tě Hochfelder žid.

V mrazivé chýši
tam ptáčata zbyla,
kdo se jich ujme, kdo jim dá jísti?

Po straně ostré jsou skály,
podle nich kypí a běží k Frýdku
šumivá, divoká Ostravice.

Slyšíš ji, ty?
Jeden skok nalevo,
po všem je, po všem.

Černé její vlasy
na skále se chytly,
bílé její ruce
zbarvily se krví.
Sbohem buď,
Maryčko Magdónova.

Na Starých Hamrech
vzad, na svatém poli
bez křížů, bez kvítí, krčí se hroby.

Tam leží bez víry samovrazi.
Tam leží Maryčka Magdónova.

Sedmdesát tisíc

Sedmdesát tisíc je nás
před Těšínem, před Těšínem.

Sto tisíc nás poněmčili,
sto tisíc nás popořstili,
když nás zbylo sedmdesát,
tisíců jen sedmdesát,
smíme žít?

Sedmdesát tisíc hrobů
kopají nám před Těšínem.

Časem někdo k nebi vzlykne,
pomoci se nedovolá,
cizí Bůh smích ve tvář stříkne,
tupě díváme se v davu,
jak vůl na porážku vola.

Markýz Gero!
Jen žít!

Dej nám beček sedmdesát,
beček tisíc sedmdesát!
Poly se ti poněmčíme,
poly se ti popořstíme.

Ale prve nežli zhynem,
robka s dcerou, chlop se synem,
nechť se zpijem rudým vínem,
před Těšínem, před Těšínem.

Jen žít! Jen žít!
Markýz Gero! Hore, hore!